პროლეტარებო ყველა ქვეყნისა, შეერთდით!

ლიტერატურული საქართველო

ეროვნული ბიბლიოთეკა

პარასკევი, 30 ივლისი, 1943 წ.

საქართველოს საბჭოთა მწერლების კავშირის ჟურნალ-კვირეული ორგანო

№ 18 (294). ფასი 50 კაპ.

ბრძანება
უმაღლესი მთავარსარდლისა

არმიის გენერალ ამხ. როკოსოვსკის
არმიის გენერალ ამხ. ვაგნერს
გენერალ-პოლკოვნიკ ამხ. პოპოვს

გუშინ, 23 ივლისს, ჩვენი ჯარების წარმატებითი მოქმედებით საბოლოოდ ლიკვიდირებულია გერმანელთა ივლისის შემოტევა ორიოლის სამხრეთით და ბელგოროდის ჩრდილოეთით მდებარე რაიონებიდან კურსკისაკენ.

5 ივლისის დილიდან გერმანელ ფაშისტთა ჯარები ტანკებისა და ქვეითთა დიდი ძალებით, მრავალრიცხოვანი ავიაციის დახმარებით, შეტევაზე გადმოვიდნენ ორიოლ-კურსკისა და ბელგოროდ-კურსკის მიმართულებებით.

გერმანელებმა ჩვენი ჯარების წინააღმდეგ შეტევაში გამოიყვანეს თავისი მთავარი ძალები, რომლებიც ორიოლისა და ბელგოროდის რაიონებში იყვნენ თავმოყრილნი.

როგორც ახლა ცხადი გახდა, გერმანელთა სარდლობამ ბრძოლაში გამოიყვანა: ორიოლ-კურსკის მიმართულებით—7 სატანკო, 2 მოტორიზებული და 11 ქვეითი დივიზია და ბელგოროდ-კურსკის მიმართულებით—10 სატანკო, ერთი მოტორიზებული და 7 ქვეითი დივიზია.

ამნაირად, მოწინააღმდეგის მხრივ შეტევაში მონაწილეობას იღებდა გერმანელთა სულ 17 სატანკო, 3 მოტორიზებული და 18 ქვეითი დივიზია.

თავი მოუყარა რა ამ ძალებს ფრონტის ვიწრო უბნებზე, გერმანელთა სარდლობა ვარაუდობდა კონცენტრიული დარტყმებით ჩრდილოეთიდან და სამხრეთიდან კურსკისაკენ საერთო მიმართულებით გაერღვია ჩვენი თავდაცვა, გარშემორტყმოდა და მოესპო ჩვენი ჯარები, რომლებიც კურსკის შვერილის რკალზე იყვნენ განლაგებულნი.

გერმანელთა ამ ახალმა შეძოტევამ მოუმზადებელს რადი მოუსწრო ჩვენს ჯარებს. ისინი მზად იყვნენ არა მარტო მოეგერიებინათ გერმანელთა შეძოტევა, არამედ მძლავრი კონტრდარტყმებიც ეგეშებინა მათთვის.

უდიდესი ზარალის ფასად ცოცხალი ძალისა და ტექნიკის მხრივ, მოწინააღმდეგემ მოახერხა მარტო სოლივით შემოჭრილიყო ჩვენს თავდაცვაში ორიოლ-კურსკის მიმართულებით ცხრამდე კილომეტრი სიღრმით და ბელგოროდ-კურსკის მიმართულებით—15-დან 35 კილომეტრამდე. გააფთრებულ ბრძოლებში ჩვენმა ჯარებმა მოჭანცეს და სისხლისაგან დაცალეს გერმანელთა რჩეული დივიზიები და შეადგომი გადამწყვეტი კონტრდარტყმებით არა მარტო უკუაგდეს მტერი და მთლიანად აღადგინეს მდგომარეობა, რომელიც მათ 5 ივლისამდე ეკავათ, არამედ მტრის თავდაცვაც გაარღვიეს და ორიოლისაკენ 15-დან 25 კილომეტრამდე წაიწიეს.

გერმანელთა შემოტევის ლიკვიდაციისათვის ჩატარებულმა ბრძოლებმა გვიჩვენეს ჩვენი ჯარების მაღალი საბრძოლო გაწვრთნილობა, ყველა სახეობის ჯარების მებრძოლებისა და მეთაურების, მათს რიცხვში არტილერისტებისა და ნაღმტყორცნელების, ტანკისტებისა და მფრინავების შეუპოვრობის, სიმტკიცისა და გმირობის სწორუპოვარი ნიმუშები.

ამნაირად, გერმანელთა გეგმა ზაფხულის შემოტევისა სავსებით ჩაშლილად უნდა ჩაითვალოს.

ამით გამოაშკარავებულია ლეგენდა იმის შესახებ, რომ ზაფხულში გერმანელები შეტევაში მუდამ წარმატებებს აღწევენ, ხოლო საბჭოთა ჯარები თითქოს იძულებული არიან უკან იხევდნენ.

გერმანელთა შემოტევის ლიკვიდაციისათვის ბრძოლებში თავი გამოიჩინეს: გენერალ-ლეიტენანტ პუხოვის, გენერალ-ლეიტენანტ გალანინის, სატანკო ჯარების გენერალ-ლეიტენანტ როდინის, გენერალ-ლეიტენანტ რომანენკოს, გენერალ-ლეიტენანტ კოლპაჩის, გენერალ-ლეიტენანტ ჩისტიაკოვის, სატანკო ჯარების გენერალ-ლეიტენანტ კატუკოვის, სატანკო ჯარების გენერალ-ლეიტენანტ როტმისტროვის, გენერალ-ლეიტენანტ ჟადოვის, გენერალ-ლეიტენანტ შუმილოვის, გენერალ-ლეიტენანტ კრიუჩონკინის ჯარებმა და ავიაციის გენერალ-პოლკოვნიკ გოლოვანოვის, ავიაციის გენერალ-ლეიტენანტ კრასოვსკის, ავიაციის გენერალ-ლეიტენანტ რუდენკოს და ავიაციის გენერალ-ლეიტენანტ ნაუმენკოს საავიაციო შენაერთების მფრინავებმა.

5-დან 23 ივლისამდე ბრძოლების დროს მოწინააღმდეგეს შემდეგი ზარალი მოუვიდა: მოკლულია ჯარისკაცი და ოფიცერი 70.000-ზე მეტი, დაჭიანებული და მოსპობილია ტანკები 2.900, თვითმავალი ქვემეხები—844, მოსპობილია თვითმფრინავები 1.392 და ავტომანქანები 5.000-ზე მეტი.

მოგილოცავთ თქვენ და თქვენი ხელმძღვანელობის ქვეშ მყოფ ჯარებს გერმანელთა ზაფხულის შემოტევის ლიკვიდაციის წარმატებით დამთავრებას.

მადლობას ვუცხადებ თქვენი ხელმძღვანელობის ქვეშ მყოფი ჯარების ყველა მებრძოლს, მეთაურსა და პოლიტმუშაკს საუცხოო საბრძოლო მოქმედებისათვის.

სამარადისო დიდება გმირებს, რომლებიც დაეცნენ ბრძოლის ველზე ჩვენი სამშობლოს თავისუფლებისა და ღირსებისათვის ბრძოლაში.

უმაღლესი მთავარსარდალი
საბჭოთა კავშირის მარშალი ი. სტალინი

1943 წ. 24 ივლისი.

ალექსანდრე წულუკიძე—თხზულებანი

საკ. კ. პ. (ბ) ცენტრალურ კომიტეტთან არსებული მარქს-ენგელს-ლენინის ინსტიტუტის თბილისის ფილიალმა ამხ. ი. თავაძის და ამხ. ქ. ქუთელიას რედაქციით შეამზადა ალექსანდრე წულუკიძის თხზულებანი. ეს წიგნი ახლახან დაიბეჭდა და გამოვიდა.

ა. წულუკიძის თხზულებათა კრებული იხსნება ამხანაგ **სტალინის** წერილით: „ალ. წულუკიძის ხსოვნას“. ეს წერილი 1906 წელს მოთავსებული იყო გაზ. „ახალ ცხოვრებაში“. შემდეგ მას მოჰყვება ამხანაგ **ლ. ბერიას** წერილი: „დიდი **სტალინის** სახელოვანი თანამებრძოლი“. ეს წერილი წარმოადგენს თავს ამხანაგ **ლ. ბერიას** ნაშრომისა: „ამიერ-კავკასიის ბოლშევიკური ორგანიზაციების ისტორიის საკითხისათვის“.

თხზულებათა კრებულში მოთავსებულია ა. წულუკიძის ყველა ცნობილი წერილი: „ახალი ტიპი ჩვენს ცხოვრებაში“, „ღია წერილი ბ-გიორგაძეს“, „საუბარი მკითხველთან“, „ოცნება და სინამდვილე“, „ეკონომიური მეცნიერების ისტორიიდან“, „ჩვენი უთანხმოება“, „ახირებული პრეტენზია“, „მკითხველის შენიშვნები“, „სხვაგან და ჩვენში“, „ჩვენ-შთაბეჭდილებანი“, „ოცნება და სინამდვილე“, „ნაწყვეტები პოლიტეკონომიიდან“, „შეგნებული პროლეტარიატის ბრძოლა“, „ბ-ნ გიორგაძეს საპოლემიკო ნიმუშები“, „პაწია შენიშვნა დიდ კითხვაზე“, „მუშათა კავშირები“, „ავტონომია და პროლეტარიატის ინტერესები“, „კორესპონდენციები და წერილები“ (ექვსი), „პირადი წერილები“ (მცირე).

დასასრულ კრებულში მოთავსებულია 1905 წელს „პროლეტარიატის ბრძოლაში“ დაბეჭდილი წერილი „ამხანაგი ალექსანდრე წულუკიძის ხსოვნას“, „სარედაქციო მენიშვნები“ და „სახელთა საძიებელი“.

რიგი ა. წულუკიძის წერილებისა („მკითხველის შენიშვნები“ და სხვ.) პირველად იბეჭდება ქართულ ენაზე. დღემდე უცნობი იყო აგრეთვე კორესპონდენციები და პირადი წერილები. ასე რომ ა. წულუკიძის თხზულებათა ეს კრებული მდიდარ მასალას შეიცავს.

ა. წულუკიძის თხზულებათა კრებული გამოცემულია კარგად. რედაქტორებს დიდი მუშაობა ჩაუტარებიათ, რომ ყოველმხრივ უნაკლოდ ყოფილიყო გამოცემული ამ შესანიშნავი მარქსისტის, დიდი **სტალინის** სახელოვანი თანამებრძოლის ნაწერები.

წიგნი გამოცემულია სახელგამის პოლიტლიტერატურის სექტორის მიერ, დაბეჭდილია „უმაღლესი ხარისხის ქაღალდზე, ჩასმულია მაგარ ყდაში, შეიცავს 295 გვერდს და ღირს 16 მანეთი.

სამამულო ომის დღეებში გამოცემულ ა. წულუკიძის თხზულებათა კრებულს მკითხველი საზოგადოება დიდის კმაყოფილებით მიიღებს.

ჩრდილოეთის ფლოტის სამხედრო საბჭოს
გოდოვიკოს
ნიკოდაევს

ვულოცავ მეთაურებსა და წითელფლოტელებს ჩრდილოეთის ფლოტის x წლისთავს და ვუსურვებ ახალ წარმატებებს გერმანელ დამპყრობთა წინააღმდეგ ბრძოლაში.

ი. სტალინი

ჩვენი სახელოვანი სამხედრო-საზღვაო ფლოტის საბრძოლო ძალების დათვალიერების დღე

ჩვენს სამშობლოს — საბჭოთა კავშირს აქვს რამდენიმე ტრადიციული დღესასწაული. ამ დღესასწაულებს შორის განსაკუთრებული სიყვარულით ზეიმობს სამხედრო-საზღვაო ფლოტის დღე.

ჩვენი ხალხი მუდამ ამაყობდა თავისი სამხედრო-საზღვაო ფლოტით, რადგან ამ ფლოტს მრავალი სასიქადულო ფურცელი აქვს ჩაწერილი სამშობლოს დამოუკიდებლობისა და ღირსებისათვის ბრძოლაში. ნახმოვიკა და უშაკოვის გმირობა, სიმამაცე და მოუდრეკლობა დღესაც აღაფრთოვანებს საბჭოთა მეზღვაურებს. კრეისერების „პატიომკინისა“ და „ავროროს“ დაუვიწყარი მეომრული ღვაწლი, რევოლუციური სამშობლოს წინაშე ხალ-ახალ საგმირო საქმეებს შთააგონებს ჩვენი სამხედრო-საზღვაო ფლოტის მებრძოლებს.

ხალხის წიაღიდან გამოსულ მამაც მეზღვაურთა ტრადიციებზე აღიზარდნენ საბჭოთა სამხედრო-საზღვაო ფლოტის მეთაურები და რიგითი მებრძოლები. **ლენინ-სტალინის** პარტიის, დიდი ბელადის ამხანაგ **სტალინის** ყოველდღიურმა მზრუნველობამ უზრუნველჰყო მაღალკვალიფიციური, ავისი საქმის უსაზღვროდ მოყვარული, გაბედული და მამაცი მეომრების გამზადება ჩვენი სამხედრო-საზღვაო ფლოტისათვის. პარტიის, მთავრობის, პირადად ამხანაგ **სტალინის** მიერ მიცემული ღონისძიებებით ჩვენმა ქვეყანამ ააგო მრავალი ხომალდი, ყოველი სახის სამხედრო საზღვაო და სამეინარეო გემი, აღჭურვა რა ისინი თანამედროვე ურთულესი ტექნიკით და არაღით.

საბჭოთა ქვეყნის საზღვაო ძლიერების შესაქმნელად მიღებულ ღონისძიებებს ამაოდ რიდი ჩაუვლიათ. სამამულო ომის ორმა წელმა ცხადჰყო, თუ რა მრისხანე ძალას წარმოადგენს ჩვენი მტრებისთვის საბჭოთა კავშირის სამხედრო-საზღვაო ფლოტი. ყველგან ბალტიკასა და შავ ზღვაზე, იმიერ პოლიარეთში, დნეპრზე და ვოლგაზე მტერი შეხვდა საბჭოთა მეზღვაურების მამაცურ, მტკიცე, შეურყეველ წინააღმდეგობას. ჩვენი სამხედრო-საზღვაო ფლოტის მრისხანებას ვერასოდეს ვერ დაივიწყებს მოსისხლე მტერი, რადგან სწორედ ჩვენმა ფლოტმა არა ერთხელ მიაყენა მას სასიკვდილო ჭრილობა, ასობით ჩაუშვა რა ზღვის ფსკერზე მისი ხომალდები და წყალქვეშა ნავები. საბჭოთა მეზღვაურების მრისხანება მუდამ მწარე მოსაგონებლად დარჩებათ გერმანელ ფაშისტებს, რადგან სწორედ ჩვენი მეზღვაურების უდრეკმა მარჯვენამ გაგზარა და შავი სამარე გაუთხარა ასეთასობით კაციჭამია გერმანელს და მის დამქაშებს ოდესის, სევასტოპოლის, ლენინგრადის მისადგომებთან და ტოლგის სანაპიროებთან — სტალინგრადის მარად უკვდავი ეპოპეის დროს.

მადლიერმა სამშობლომ უჭკნობი დიდებით შემოსა საბჭოთა სამხედრო-საზღვაო ფლოტი, შიაკუთვნა რა საუკეთესოებს გვარდიულის სახელწოდება. გვარდიის ალამი ფრიალებს მრავალ ჩვენს სამხედრო გემზე, მათ შორის შავი ზღვის სახელოვან კრეისერებზე „წითელ კავკასია“ და „წითელ ერიმეა“, რომლებმაც არა ერთხელ დემუსრეს და არა ერთი საშინელი ხელ გაუთენეს ფაშისტ მეკობრეებს ამ ორი წლის მანძილზე. კავკასიის ხალხი ოდესდეს არ დაივიწყებს ამ ორი საელოვანი კრეისერის ღვაწლს, რადგან ათ განსაკუთრებით გამოიჩინეს თავი შავი ზღვის სანაპიროების დაცვაში.

უღრმესი მადლობის გრძნობით აღვსე საბჭოთა ხალხი კვლავაც გაჰხავნის სამხედრო-საზღვაო ფლოტის ბრძოლთა რიგებს შესაკსებლად ავის საუკეთესო უმამაცეს შვილებს.

ქართველი საბჭოთა მწერლები ნამავილი პატრიოტული გატაცებით ადევნებდნენ თვალყურს ჩვენი სამხედრო ფლოტის, მისი შესანიშნავი ადამიანების საარაკო საგმირო საქმეებს. ქათი ვაქაცობა, გულადობა, სიმამაცე და თავდადება არა ერთხელ ყოფილა შთამგონებელი ქართველი საბჭოთა პოეტებისა, რომლებმაც აღფრთოვანებული ლექსები და სიმღერები მიუძღვნეს ჩვენი ზღვის არწივებს.

მაგრამ ქართველი საბჭოთა მწერლების ვალი ჩვენი სასიქადულო მეზღვაურების წინაშე ჯერ მაინც გადაუხდელი რჩება. ქართველი მწერლობა მოწოდებულია შექმნას საბჭოთა მეზღვაურებზე უფრო მონუმენტური ნაწარმოები, ღირსი იმ დიდი ეპოპეისა, რომელსაც ჩვენი ზღვის უშიშარი რაინდები იხდიან სამამულო ომის დღეებში. ის ახლობელი ურთიერთობა და ცოცხალი კავშირი, რომელიც ამ უკანასკნელ ხანებში დამყარდა მწერლებსა და შავი ზღვის სამხედრო ფლოტის მამაც მებრძოლთა შორის, თავდებია იმისა, რომ ქართველი საბჭოთა მწერლები წარმატებით მოიხდიან ამ დიდ ვალს ჩვენი სახელოვანი წითელი სამხედრო-საზღვაო ფლოტისა და სამშობლოს წინაშე.

მოქმედი არმია. კარელიის ფრონტი. ამხ. პასკოს ქვედანაყოფის მებრძოლები წინ მიიწევენ ახალი საცეცხლე ზღუდის დასაკავებლად. (საკადესი).

ორი ლექსი

სევერიან ისიანი

უფროსი ლეიტენანტი

ნახვამდის

მჯერა, მამულის მზე არ გამწირავს,
გულში სათუთად რომ ვიხახავდი.
დედის ჭაღარავ, ჩემო მარიკა,
ნახვამდის!...

ცაში ცეცხლია ლაჟვარდის ნაცვლად
და ყუმბარებით მთები იძვრიან.
არა, კალმის და წიგნების კაცად
მე დღეს დარჩენა არ შემიძლია.

ჩემი აკვანი აქ გადაირწა,
მუხების ჩრდილში სტრიქონს ვჩარხავდი.
ჩემი თამაზის საფლავის მიწავ,
ნახვამდის!..

გფიცავ, შავ სიკვდილს თვალში ჩავხედავ,
საზიზღარ მტერზე ხიშტშემართული.
მე ასე მზრდიდა სამშობლო-დედა,
მე ასე მზრდიდა მიწა ქართული.

მე თქვენს სიმწვანეს, მშობელო მთებო
შემეძლოს,—მკერდში დავიმარხავდი,
ჩემო ჭაღარა გოლიათებო,—
ნახვამდის!

თუ მტერმა დამცეს ხმალგაბასრულმა,
დარდს ნუ მოიხვევთ ღრუბლის გუნდებად.
რა ვუყოთ, ომში ბევრი წასულა,
მაგრამ ყველა ხომ ვერ დაბრუნდება...

არა, სამშობლოს მზე არ გამრიყავს,
გულში სათუთად რომ ვიხახავდი.
დედის ჭაღარავ ჩემო მარიკა,
ნახვამდის!..

ყველაფერს ვხედავ

ბნელა. რიონი მთებს იქით დარჩა.
გვაცილებს მტკვარი—მზრუნველი დედა.
ძენ მეუბნები: თბილისი არ ჩანს,
მე კი ყველაფერს, ყველაფერს ვხედავ.

ვხედავ: როგორ თველმს კრწანისის ველი,
ჰხურავს მაისის ნოხი ფერადი.
ვხედავ: ვით დროშა ძიოს დაუხრელი,
გადძოსდგომია ქალაქს ბელადი.

თუ სიყვარული სადმე გეგულვის,
სიბნელეშიაც დაინახება,
ვხედავ: ამ ღამით შთაგონებული,
ქალაქში დადის შოთას სახება.

ვხედავ: ღრუბელმა როგორ შეჭბურა
მთაწმინდის მიწა დასაფიცარი.
ნინას ცრემლებით დასველებულა
გრიბოედოვის კუბოს ფიცარი...

ვხედავ: ნისლები მტკვარზე გაშლილი,
ხაჭვიძარ ბაღებს გადასწვდებია.
საფლავში ბრრგავს ბარათაშვილი,
ცეცხლძოდებარი ლექსის გეხია.

ვხედავ: თუმც არის ძლიერ გვიანი,
მგონნის ბიხაში იწვის სანთელი:
დაქანებული ზვავის ხმიანი
მღერის პოეტი ღამენათევი.

მზიურ ქალაქის ერთია ფიქრი,
ერთია მისი გულის იარა:
ამ კედლებს იქით, იმ კედლებს იქით,
მტრის შესამუსრად სჭედენ იარაღს.

მრავალ ავდარში გამოუვლია,
ჰქონია ზეცა ცეცხლის ძთოველი.
ის საკაძის ქვეყნის გულია, —
მტერს ეკვეთება ბუჩქიც ყოველი,

ბნელა. რიონი მთებს იქით დარჩა.
გვაცილებს მტკვარი—მზრუნველი დედა.
ძენ მეუბნები: თბილისი არ ჩანს,
მე კი ყველაფერს, ყველაფერს ვხედავ.

„აბდულ-მესია“ რუსულ ენაზე

გამომცემლობა „ზარია ვოსტოკამ“ რუსულ ენაზე დაბეჭდა შავთელის „აბდულ-მესია“. თარგმანი შესრულებულია პროფ. შალვა ნუცუბიძის მიერ.

„აბდულ-მესიას“ რუსულ თარგმანს წამძღვარებული აქვს მთარგმნელის გამოკვლევა. ამ გამოკვლევაში განხილულია შემდეგი საკითხები: აღმოსავლეთი და ქართული რენესანსი, შავთელის პოემის კომპოზიციის, პოეტიკის და მსოფლმხედველობის საკითხები, შავთელი და ქართული რენესანსი და სხვ.

თარგმანს აგრეთვე დართული აქვს ლიტერატურულ-ფილოლოგიური ხასიათის შენიშვნები.

„აბდულ-მესიას“ რუსული თარგმანის რედაქტორია პროფ. სიმ. ყაუხჩიშვილი.

წიგნი კარგად არის გაფორმებული მხატვარ ს. კეცხოველის მიერ. ფასი 10 მან.

„ორი მონადირე“

საბლიტგამმა ეხლახან გამოსცა ილო მოსაშვილის პოემა „ორი მონადირე“. პოემა ფერებში დასურათებულია მხატვარ სოსო გაბაშვილის მიერ.

„ორი მონადირე“ შეიცავს დიდი ფორმატის 16 გვერდს და ღირს 10 მანეთი.

„გამოცანები“

საბლიტგამმა გამოსცა ა. საჩინოველის „გამოცანები“—საბავშვო ლექსები.

წიგნი შეიცავს 32 გვერდს და ღირს 6 მანეთი.

„კაციჭამია“

საბლიტგამმა გამოსცა მცირეწლოვანი ბავშვებისათვის დასურათებული წიგნაკი—„კაციჭამია“ ქართული და რუსული ტექსტით. ლექსები დაწერილია ალიო მაშაშვილის მიერ. მხატვრული გაფორმება ეკუთვნის ს. გაბაშვილს.

წიგნაკის ფასია 3 მანეთი.

გ. პლეხანოვის შრომა ქართველი ანარქისტების წინააღმდეგ

საკ. კ. პ. (ბ) ც. კ-თან არსებულ მარქს-ენგელს-ლენინის ინსტიტუტის თბილისის ფილიალმა ა. ქუთელიას რედაქციით მოამზადა და დაბეჭდა გ. პლეხანოვის შრომა „როგორც ჭეუხს, ისე არა წვიმს“. ეს შრომა მიმართულია ქართველი ანარქისტების და კერძოთ ვ. ჩერქეზიშვილის წინააღმდეგ. ის პირველად დაიბეჭდა „კვალში“ 1901 წელს.

გ. პლეხანოვის შრომის ამ ქართულ გამოცემას დართული აქვს ა. ქუთელიას ვრცელი და შინაარსიანი წინასიტყვაობა.

წიგნი გამოცემულია სახელგამის პოლიტლიტერატურის სექტორის მიერ, შეიცავს 63 გვერდს და ღირს 2 მან.

ბ ა გ რ ა ტ ი ო ნ ი

(თავი ისტორიული მოთხრობიდან)

ს. გოლუბოვი

ივლისის 22-ს ჯერ კიდევ დილა ადრიან-მზე უკვე ლალაპით ბრწყინავდა უღრუბლო ცაზე და სმოლენსკის ქუჩებში უამრავი ხალხი დუღდა და გადმოდუღდა. ფანჯრები და აივნები აკრეკლებული იყო მოქალაქეთა სხვადასხვა ტანისამოსით. ამიტომაც სახლები ყვავილებთან საკმე ვეება ქოთნებსა ჰგვანდნენ. ორი ცოცხალი ნაკადი სხვადასხვა მხრიდან ტალღებსავით მოჩქაფუნებდა ქალაქში და ავსებდა მას ჟესიკით, დოლების ბრახაბრუხით და ფლეიტების სტვენით. სამეფო დღესასწაულის გამო ჯარები ბზინავდნენ გულდასმით ნაბრეკყვიალევ საპარადო საჭურველში. მრავალრიცხოვანი ამალის თანხლებით მთავარსარდალი ერთმანეთის შესახვედრად მიეშურებოდნენ ლამაზ კენარტანიან ბედაურებზე მჯდარნი, მსგრამ სახემოღუშული, ფერმკრთალი და დინჯი ბარკლაის ხელში ბედაური მძიმედ და დარბაისლად აწყობდა თავის წვრილ ფეხებს, ხოლო ბაგრატიონის ქვეშ ბედაური ლაღობდა, თითქო ცეკვავსო და ისროდა საშანეო სათვალთმაქცო ხლართებს. სმოლენსკის მცხოვრებნი გაფაციცებით შესცქეროდნენ მთავარსარდლებს, მათ უკან მავალ ჯარებს და ცვიფრდებოდნენ.

პირველი არმიის პოლკებს ვერ დაეძლიათ ხანგრძლივ უკან დახევისაგან გამოწვეული დაღლილობა. მათ ნაღვლიან რიგებში თვით გენერლებსაც კი რადაც საცოდავი დაბნეული ადამიანების სანახაობა ჰქონდათ. ამჯარა იყო, ბარკლაის არ ემარჯვებოდა ასეთი სულიერი და ხორცეული დაეფრდომილობის გადატეხა, ადამიანების დაქანცულ გულში სიმხნე